

דברי הכפר

ש ב ו ע ו ת

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את-עמר התנוסה, שבע
שבתות תמימת תהינה. עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים
יום, והקרבתם מנחה תדשה לה'. ממושבתים תביאו לחם תנוסה,
שמים, שני עשרונים, סלת תהינה, חמץ תאפינה, בכורים לה'...
וקראתם בצעם היום הזה מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה
לא תעשו, חקת עולם בקל-מושבתים לרתיכם.

[ויקרא כ"ב, ט"ז-י"ז, כ"א]

שבעה שבעת תספר-לה, מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה
שבעות. ועשית חג שבעות לה' אלהיך מסת נדבת ידך אשר תתן,
כאשר יברכה ה' אלהיך. ושמחת לפני ה' אלהיך אתה ובנך ובתך
ועבדך ואמתך וכלי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר
בקררך, במקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכון שמו שם. וזכרת כי-
עבד היית במצרים, ושמרת ועשית את-החקים האלה.

[דברים ט"ז, ט"ז-י"ב]

מספר 870

א' בסיוון תשמ"ד
1.6.84

כפר הנשיא

ע ל ו ן פ נ י מ י
ל א ל פ ר ח ו ס

מה נשאל?

*** בשבוע שעבר חגגנו את חתונתם של גרשון ונעמה א-לה-כפר-הנשיא. במשך שעה וחצי פרקו חברי גרעין ה' והספחים למיניהם מיטען רב. טוענים. שהרי ל. היה שם בנפש, אם לא בגוף.

*** יוצאיה מהמשק:
דייב ובלנש לסיור בקולוניות אשר בטקסס ובקליפורניה.
אריאלה - לשנת חופש. לא ברור לי, למה היא לא באה לבקש ממני כתובות. בהצלחה!

*** לשיננית החיננית קתלין שפע תודות. היא מסרה לי שבכוונתה לחזור בשנה הבאה - אם אהיה ילד טוב ואתנהג יפה, אולי תנקה לי את השיניים.

*** חזרו למשק:
מרים מעין (2) לחודש - כיף לראות עוד בת-אדם שלא השתנתה..
אנט מעין עם רפואה שלמה.
יוני בן-חיים, אשר בא לביקור - אביבה בודקת תנאי דיור בטובא.
איתן נמלי יבוא בעתיד הקרוב - לשלושה חודשים.

*** כאשר לתלואים למיניהם..
שרה קורנבליט ישרה אצבע - ע"י ניתוח.
גבי אורן עדיין עם גבס - כמה זמן ניתן לו לעבוד עלינו?
מיה סולומון בבית-חולים עם סבתא שלה או שמא זה להיפך.
גילה מדר בצפת גם כן.
מאחלים לכולם רפואה שלמה.

*** בשבוע הקרוב תתארח אצלנו משפחה לקליטה - משפ' אלרון מירושלים + חמישה ילדים. בן לכיתת "מירום" (ה'), בת ל"סיני" (ג'), בן ל"חרוב" (א'), בן לגן ובת לפעוטון. הכוונה היא שכל אחד יטעם כפי יכולתו, הם מאיתנו ואנחנו מהם - אולי תהיה כימיה.

*** במשק הילדים יש צבילים - עופרה די מבויתת וצבי די בר.

*** רבקה בחודש החמישי - לילד שלה יש ציפורניים.

*** הכלב של ג'יין תלם - ג'יפסי - הוכש ע"י נחש ונשאר בחיים.

*** רות גולן עברה את הבחינות הממשלתיות לפני כחודש בציון מעולה לכל אורך הדרך.

*** הפאב עבר שיפוץ ואלן ו' שוב נראה במדרכות המשק.

*** אביבה גולדברג מלקקת את מרצפות האקונומיה - איש איש וטעמו הוא...

*** אלק מוסר שאין חדש תחת הבניינים - ההולנדי עדיין פה...

*** ציביה והרובוט "דולפין" מחזיקים מעמד.

(מה נשמע - המשך)

*** איתמר מוסר שיהיה יכול שיא בפרדס - טון אחד לדונם.

*** בפלחה השבוע דווקא בסדר ... מאת יופי א'.

*** יואל פירסם מודעה במדור האישי ב"ג'רוסלם פוסט"...

*** איבן חזר למוסך לאחר 20 שנות גלות.

*** כיתת "מירום" בטיול שנתי לעמק יזרעאל ובית-שאן. על סבלותיהם של ג'קי, אורנה, יעל ש. ורותי עמית (פה ושם) נשמע בהמשך...

*** כיתה ז' מגבעת ברנר התארחת כאן בימים ב'-ג'. בנות "שיכולת" נעמדו בתור לבנים...

*** ואחרון אחרון חביב - ביום שלישי נערכה מסיבת-חשק בבריכת השחיה. נאמר לי שהסיבה הרשמית היתה סיום עונת הכדורגל, עונת הכדורסל, עונת אורי שובל, עונת ישראל הדר - סליחה, הוא מתחיל. השתתף כל מי שהגיע, כאשר הכוכבים הראשיים הם יואל, חלוץ ימני, בני ג., מייסד ואוכל ומיכאל א. עבדכם הנאמן, אשר בא לבדוק את טיב החשק...

שבת שלום

מ י כ א ל א.

..ר ב! ה ע ר ב! ה ע ר ב! ה ע..

אירוע יום ירושלים

אתם מוזמנים הערב לחדר-האוכל שלנו, אשר יקבל את

פניכם בשעה 21.15 באווירה ירושלמית. ברור שאינכם

מבינים, למה הכוונה, לכן בואו....

בהמשך תתחיל התוכנית. תוכניתה של "א"א הפקות" הידועה -

"ילד טוב ירושלים", אשר אמורה להפעיל ולרתק את כולנו

ובה יתמודדו מיטב המוחות המקומיים עם הנושא ירושלים.

כאמור, התוכנית הופקה ומוגשת ע"י "א"א הפקות"

המומחים בארץ בהפעלת קהל.

להתראות הערב בחדר-האוכל (בשנה הבאה בירושלים) !

1. תרבות

ל י מ י ה ו ל ד ת

1.6. הרי ברק

3.6. מיכל המאירי

שרי בילגורי

4.6. גרשון שרק

יעל פרנק

מריון ברקן

יערה איסטון

5.6. ג'ים ויטהם

פנינה ליפשיץ

אורי גולן

6.6. גבי אליז אבשטיין

איילה ג'קסון

מקס הירס

נרית אלמן

סיוון כהן

טל סמברג (נכד)

8.6. קלייר אפשטיין (נכדה)

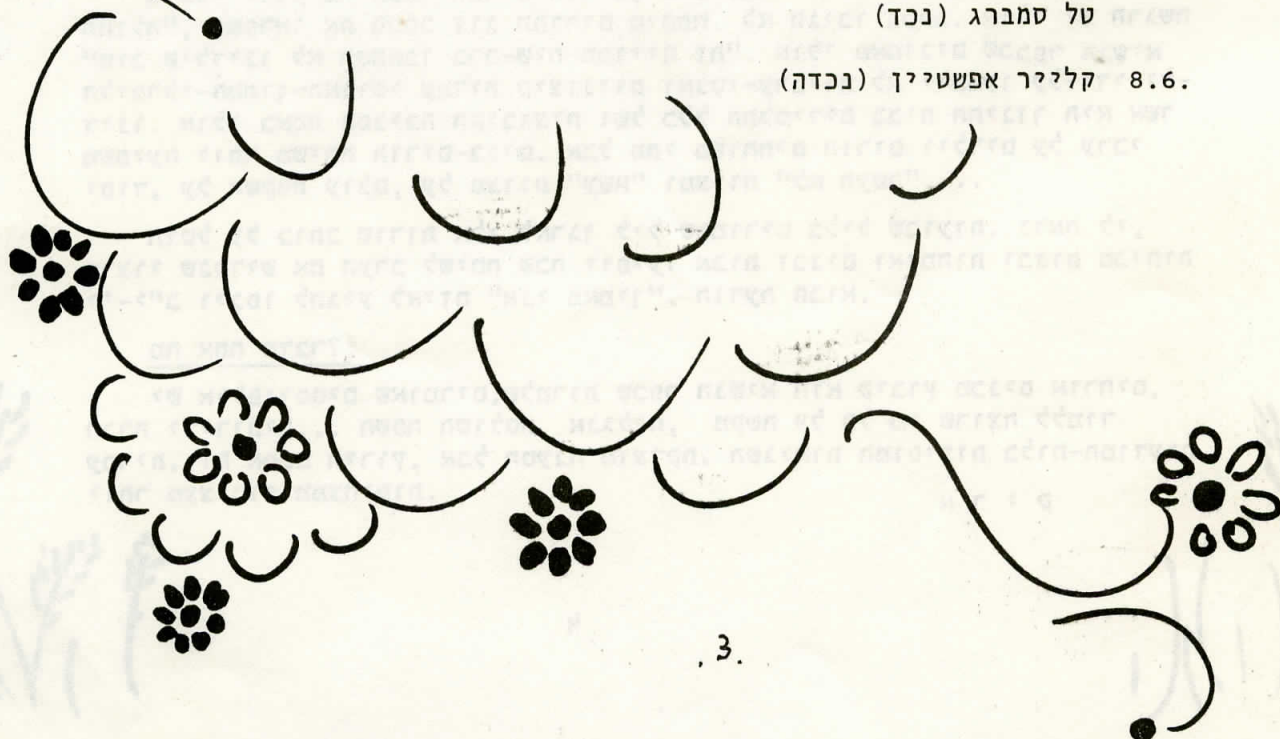
ל י מ י נ י ש ו א י ן

3.6. מריון ולסלי גרשמן

5.6. אליסון ואילן המאירי

8.6. הילדה והרי ברק

9.6. לילי ואוברי רזניק

ביתנו לבין עצמנו

ישיבת מרכז התק"ם בכפר בלום

המרכז התכנס הפעם, לא כדרכו, בכפר בלום אשר חוגגת בימים אלה 40 שנה לעלייתה על הקרקע. הדיונים היוו "קריאה שניה" על פעילויות התנועה בכל הנוגע לחוץ-לארץ.

אבל בערב שלפני הישיבה העיקרית שמעו באי המרכז על המהלכים הפוליטיים ועל האכזבה מן היחס של "הוועדה המסדית" של המערך לתנועה הקיבוצית המאוחדת שהתבטא בהרחקת נציגי התק"ם, שהוצעו כתוספת לארבעת חברי הכנסת המכהנים כעת, ממקומות ריאליים ברשימה לכנסת. החברים שהתייחסו לנושא ציינו, שכל זה נובע מן העובדה שהתק"ם - מה שלא תגיד - תתנהג כילד טוב ירושלים, ולכן קל היה לשכוח אותה. למעשה, אמרו, זהו סימן של ירידת קרנה של התנועה הקיבוצית, ואילו אחרים טענו שלמעשה אין התנועה משמיעה את קולה מספיק ואילו היתה מפיצה את ה"אני מאמין" שלה ברבים, היו מתלכדים סביב לדגלה כוחות ואנשי קידמה מכל מיני מיגזרים. מעל הכול מדכאת במיוחד היתה ההערה, שהשינאה לקי-בוצים אינה זרה לחלק מן המערך. אבל העיקר חייב להיות - לנצח בבחירות, ולא בדרך של פלטפורמות של כותנה הנושאות סיסמאות מרגיזות יותר ממועילות.

על פעילויות בחו"ל - מעכשיו "פעילויות בגולה" - התנהלו הדיונים בטו-נים מינוריים. רק אורח המרכז, אורי גורדון, שהקים את תנועת תל"מ בארצות הברית ועומד כיום בראש עליית הנוער, הצליח להוציא את הנציגים מתרדמתם. אורי גורדון רואה את עצמו כנציג התק"ם וכשותף לפעילויותיה החינוכיות בגולה, אבל ביקש לשמוע את מסר התנועה. האם יש דבר כזה?

לי נראה, שאף אם ינצח המערך וירכיב את הממשלה הבאה, תצטרך התנועה הקיבוצית לממן הרבה פעילויות שהן נחוצות לקליטה ולעליה. השאלה שלא נשאלה - ולכן לא קיבלה תשובה - על אף שהיא מתבקשת, היא: מה אנחנו מוכנים להק-ריב, כדי לעודד עליה, לקלוט עליה, לחנך נוער יהודי? אולי יחסנו כאן בקי-בוצנו זהו היחס של רוב הקיבוצים - אנחנו מוכנים לעשות הרבה כל עוד זה קל לנו ואינו מחייב ויתור על הדברים שהתרגלנו להם.

אתה ובנך

אינני יודע מה חשבו חברים-הורים, שיש להם ילדים הלומדים ב"עמק החולה", כשקראו את מכתב זוג ההורים מיפתח. לא הגיבו בכתב. אולי יש הרגשה "טוב שילדינו לא השתתפו ברב-שיח מבוים זה". אולי מאמינים שככפר הנשיא הליברלי-המתון-האנושי עמדות קיצוניות ואנטי-ערביות לא יושמעו על-ידי יל-דינו. אולי באמת הסביבה הקיבוצית ושל כלל התלמידים בבית החינוך היא אשר משפיעה יותר משיחת הורים-בנים. אבל מתי משוחחים הורים וילדים על ערכי יסוד, על השקפת עולם, על מצוות "עשה" ומצוות "לא תעשה"....

הוטל על כותב שורות אלו לארגן ליל שימורים בליל שבועות. נראה לי, שרצוי שנקדיש את הערב לשיחה שבה יופיעו אבות ובנים ואימהות ובנות מכיתות י'-י"ב וינסו להגיע לאיזה "אני מאמין". הודעה תבוא.

מה אתה מדבר?!

יש אולפניסטים שאומרים, שלמרות שכפר הנשיא הוא קיבוץ מכנים אורחים, חברה ידידותית... השפה השולטת, אנגלית, מקשה על כל מי שרוצה ללמוד עברית. זה אמנם תירוץ, אבל הטענה מוצדקת. השגיאות המופיעות בלוח-המודעות יותר מעציבות ממצחיקות.

א ר י ק

שליחי החצוה אינם נלוקים

דומה שיותר מכול אנו חסרים כעת את אמות המידה המתאימות, כדי למדוד את התהליך שבתוכו אנו נסחפים. כאילו, ככל שהאותיות על הקיר חרוטות בגדול יותר, כך אנו ממעיטים לראותן.

ותמיד, תמיד חוזרת ועולה השאלה - מה עוד לא קרה ויקרה, כדי שהאנשים בינינו את עוצמת התהליכים.

התחושה הנוראה הזאת של אדם המטייל בסיוט-לילה שאי-אפשר להקיץ ממנו איננה מרפה ממני. כשאתה מתבטא כנגד מעשי הטרור היהודיים, אתה מקבל תשובה מצטדקת בנוסח - איך אתה יכול להרשיע אותם לפני שבית המשפט חרץ את דינו? ועוד לא יבש הרוק בפה שאמר את המילים האלה, ומיד נשלפת מתוכו הבנה למע-שיהם. כך עליך להבין שהם עשו את הדברים בתום-לב. טובת המדינה (איזו?) היתה לנגד עיניהם. ואתה עומד המום אל מול התופעה שאין לה אח ורע. תופעה האומרת שלגנות לפני המשפט אסור, אך להצדיק מותר, ועוד איך.

וכמו בטרגדיה היוונית, גם לטרגדיה שלנו ישנו החבלן הדרוזי העיוור, שעניו הסומות מבקשות את התשובה, את התשובה שלנו אין האומץ להשיב. רבותי, עת לקום ולעשות. התפיסה המטופשת הזאת, המשתקת אותנו, היא למעשה הקיפאון של העכבר מול עיניו המהפנטות של הנחש.

ומי שלא הבין שהלהט המשיחי הזה - האתחלתא דגאולה של הרב הרצ"י קוק זצ"ל, הציונות הזאת הרואה במדינת ישראל תופעה אלוקית, הוא הוא הדם הלוהט בעורקי תלמידיו ומעוורם, אינו קורא את המפה היטב. שוב אין אלו מטורפים מליפתא, אלה הם אנשים מרכזיים בגוש, האידיאולוגים שלו, שליחי מצווה, שאתם מנסים לפענח את מעשיהם בעיניים ממצמצות, והם הולכים ועושים! ומיהם "שליחי המצווה"? ב"נקודה", ביטאון היישובים ביהודה ושומרון וחבל עזה, מופיע ראיון עם עירא רפפורט. עירא מבוקש ע"י המשטרה לחקירה על מעשי המחתרת היהודית. עירא מסרב לבוא להיחקר. כך מתחיל הראיון עם עירא רפפורט ב"נקודה": "שגרירות גוש אמונים בארה"ב שוכנת ברח' 91 בניו-יורק. במקום דגל יש רק שלט: "בית ארץ-ישראל". כשנה שוהים שם שישה זוגות של שליחים. הם מאמינים שרוח הגוש האמונימיקית תצליח לעשות מה שלא עשו הפיתויים החומריים והשליחים הסטנדרטיים: להביא את יהודי ארה"ב ארצה. עירא רפפורט בא עכשיו לביקור מולדת חטוף. הוא רוצה לגייס עוד שליחים. "אנחנו", הוא נאנק, "כמו טיפה בים. המלא-כה רבה ועם ישראל צפוי שם להתבוללות, זו הדקה ה-90."

המראיין אומר לעירא: "ברוך הבא לארץ הקודש. האם באת לבשר לנו על מהפך בעליה?"

תשובה: מעולם לא הצהרנו, שאנו הולכים לעשות מהפך בעליה... בעצם רק אחרי שהות בת 7 חודשים בניו-יורק התחלנו לגבש את טקטיקת הפעולה שלנו.

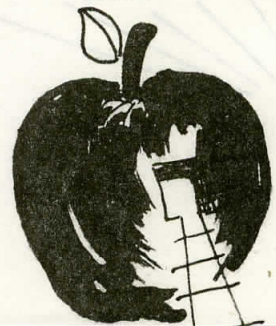
שאלה: מה?

תשובה: אנחנו מנסים לשפר את התדמית העגומה שיש לישראל בארה"ב. בדיקה מהירה מגלה, שמקורות המידע של יהודי ארה"ב על המתרחש בארץ-הקודש מסתכמים בעיתונות הישראלית המגיעה לשם באופן סדיר ובשידורי קול ישראל לגולה... נו, אנחנו יודעים בדיוק מה כתוב בעיתונים שלנו ומה משודר ברדיו. זהו מסר עגום וקודר: אינפלציה, מלחמות, תוהו-ובוהו. זה לא עושה חשק ליהודים לעלות ארצה.

שאלה: אז מה אתם עושים בנדון?

5.

(שליחי המצווה - המשך)

תשובה: מאמצים את העיקרון הגוש-אמוני הוותיק, מרוממים את הרוח. מראים ליהודים שיש גם ארץ-ישראל אחרת..."

אתה קורא את הדברים הכתובים ב"נקודה" ואינך מאמין למיקרא עיניך (יותר טוב שתחילו להאמין, ככל שתקדימו כן ייטב). מול עינינו מונחת התשובה וכבר מתחילת הראיון. "שגרירות גוש-אמונים בארה"ב שוכנת"... זו איננה שג-רירות ישראל, זוהי שגרירות גוש-אמונים שם.

ו"אנחנו הרי יודעים בדיוק מה כתוב בעיתונים שלנו ומשודר ברדיו"... אלה הם אנשים הרואים בנו ישראל אחרת. הם לא אוהבים את האינפלציה שלנו (לא שלהם), הם לא אוהבים את המלחמות שלנו (הם אוהבים אותנו נלחמים בשבילם). אנו להם תוהו-ובוהו וחושך על-פני תהום. לא, הם לא איתנו, הם מתחברים לאינפוזית-הרוח שלהם. מאמצים את העיקרון הגוש-אמוני הוותיק ומתרוממים באוויר, הם "מראים ליהודים שישנה גם ישראל אחרת". ואם לא נעמוד בפרץ תהיה עד מהרה רק ישראל אחרת, כי הרי שליחי המצווה אינם ניזוקים לעולם, רק אנחנו ניזוקים. חירבווי, חבלן דרוזי עיוור ועוד שלושה מליון בני-אדם שהתעוורו ביחד איתו, מדברים על העתיד בשקיקה ובלהט, כאילו כלום לא קרה, לא מבינים ולא תופסים שעת לקום ולעשות.

בכוחה של איזו אנלוגיה מטורפת אנחנו סחים לעצמנו שאם נהיה אקטיביים, הרי נהיה כמוהם, כגוש-אמונים, כלי להבין שהאקטיביזם היה קיים לפנינו ולפני האתחלת דגאולה שלהם ושקטיביזם אין פירושו להיות אלים, אלא פירושו להיות מעורב. אבל באלו הכי כבר מאוחר מדי. הנחש הגוש-אמוני, המפתה אותנו בתפוח ארץ-ישראל השלמה, כבר הכיש. עכשיו נותר לנו רק לשכב ולהתבונן בארס הזורם בעורקינו ולראות איך מתוך "מדינת ישראל" קם ועולה הגולם של "ארץ-ישראל". קם ומחריב את הכול.

ד ו ד

=====

בפינתנו

מוסיקה לבלט, מחולות ו"מוסיקה בימתית"

זהו תחום, שבו פינתנו יכולה להביא תועלת רבה לאלה המחפשים ליורו להופעה, והמבחר עשיר ומגוון. אפשר למצוא בו מוסיקה למחול מכל התקופות ובכל הסגנונות:

- מחולות עתיקים מימי-הביניים והרנסנס.
- מוסיקה בימתית וריקודים מתקופת הברוק והטרנס-קלסית (כגון ראמו ולולי).
- מחולות הונגריים, גרמניים, ספרדיים; מינואטים וואלסים, פולקות, רפ-סודיות ועוד.
- קטעי בלט ובלטים של מלחינים גדולים כגון היידן, מוצרט, צ'יי-קובסקי, שופן, דליב, ברטוק, סטרווינסקי, פרוקופייף, חצ'אטוריאן, דה-פליה, קופלנד, ברנשטיין ועוד ועוד.
- קטעים ריקודיים רבים נמצאים גם בפתחות, אופרות, סרטים וסימפוניות. לכוריאוגרפים שבינינו ולאלה המחפשים נושאים להופעות הייתי מציע לגשת לפינתנו ולקרוא את ההסברים המופיעים על, ולפעמים בתוך עטיפות תקליטי הבלט ואני מבטיח להם שייצאו עם רעיונות למכביר.

האזנה נעימה - יצחק ג.

אל הדי החושך ובחזרה

מאז ששמעתי ששון חזר מהכנס לנוער יהודי ללימוד השואה, שהתקיים בפרג-לניה, רציתי שיתחלק איתנו בחוויותיו וברשמיו. לא קל לצוד את הכחור, המבצע גיחות קצרות הביתה בין פעולה אחת לשניה ב"הצופים". עבר כבר חודש מאז שחזרו והוא לא להוט לספר. עדיין אין הדברים סדורים בראש וקשה למצוא את המילים המתאימות לחוויה.

הביטויים "אתה לא מסוגל לקלוט"

"אתה מבין - ולא מבין"

"זה הכול היה גדול עלינו" - חוזרים ונשנים בדבריו ומורגש תה-

ליך העיכול שנמשך עדיין.

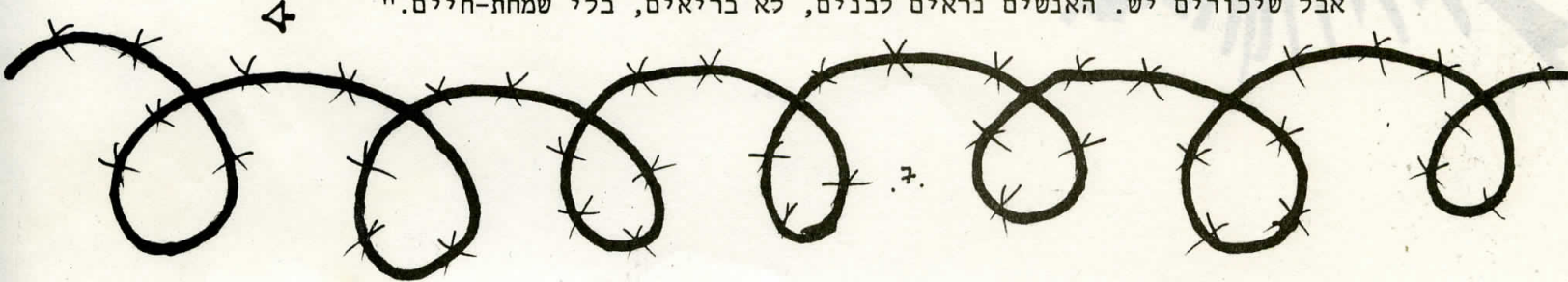
נתחיל בדברים שיותר פשוט לתארם. ששון נבחר כחבר במשלחת הישראלית שיצאה מטעם מחלקת הנוער והחלוץ של הסוכנות. המשלחת כללה נערים מכל תנועות הנוער (כולל בית"ר). הישראלים היו כשליש של הקבוצה, שמנתה 80 בני-נוער יהודיים מכל יבשות העולם. המבוגרים במשלחת היו שלושה: אברהם כץ - ראש המח-לקה, היסטוריון לתקופת השואה, ו - יוריק, חבר מגידו, שעבר בנערותו את זוועות התקופה. כל מי שקרא את "מוכר הסיגריות של כיכר שלושת הצלבנים" יכיר אותו.

מפריז, ששם בילו לילה וקיבלו שיחת תדרוך, טסו הישר לוורשה. הרושם הרא-שון הוא של עיר יפזיה, שעלתה על חורבות מלחמת העולם השנייה. בוני העיר החדשה שיחזרו את תוואי הרחובות ושמרו את השמות. חומת הגיטו משוחזרת בחלקה סביב לבית הקברות והודות למדריך המיוחד יכלו הצעירים ללמוד ממקור ראשון בדיוק איך והיכן היו נערי הגיטו נכנסים לפתחי הביוב ומטפסים על החומה, כדי לעסוק בעסקי הברחה של מזון ונשק, בלי להיתפש ע"י הנאצים.

"יש עוד הרבה אנטישמיות", אומר ששון בהתרגשות. "למשל - כשהלכנו ברחוב נטפלו אלינו כל הזמן, כדי להחליף דולרים לפי תעריף השוק השחור (600 זלוטי לדולר במקום 100 זלוטי!). כשסירבתי לאישה אחת, היא שאלה מאיין אני ויכולתי להרגיש בעוונות בקולה, כשחזרה על המילה 'יהודי'. פעם אחרת שמענו את יוריק מקלל נמרצות והוא הסביר לנו, שקבוצה של צעירים שעברה אותנו העירה 'הנה - הנה הכלבים חזרו!' "בוורשה חיים כשלושת אלפים יהודים. "כמו אנוסים", אומר ששון, "צעיר אחד ניגש אלי אחרי הצגת 'הדיבוק' שראינו בתיאטרון באידיש, ושאל אותי אם אני יהודי. הוא אמר שהוא לא יהודי, 'אבל האמא שלי היתה יהו-דיה'."

"בניגוד למשלחת שביקרה בוורשה לפני שנה, לא הרגשנו שאנחנו במדינת מש-טרה. לא עקבו אחרינו. לא נלווה אלינו מדריך 'מטעם' בכל רגע. אבל - - - הכי-כר המרכזית בעיר, בין בית המלון שלנו ואנדרטת החייל האלמוני, היתה חסומה בקיר קרשים בגובה 2 מטרים ויוריק הסביר לנו אחר-כך באוטובוס, שאחרי הפגנות 'סולידריות' הרסו השלטונות את הכיכר, שהיתה פאר העיר, וחסמו אותה. דרך אגב, האירוח היה בבתי מלון מפוארים, אבל - - - (הרגשתם שיש תמיד "אבל"?). המזון הובא, מתוך התחשבות בדתיים, מהארץ. ששון מעיר בחיוך, שבעז-רת מערכת הסכו"ם והצלחות למיניהן אכלו לא פעם כמה עלי חסה ודגים מקופסאות בלבד.

בשלושת הימים ששהו בוורשה הרגישו מעט מפלאי הכלכלה הקומוניסטית. "בח-לונות הראווה אין בגדים, אבל האנשים מלובשים יפה. לא יכולים לקנות וודקה, אבל שיכורים יש. האנשים נראים לבנים, לא בריאים, בלי שמחת-חיים."

(אל הרי החושך - המשך)

אני מרגישה שאנחנו דוחים את העיקר. "בכל פולין הכבישים הכין-עירוניים הם נהדרים, וריקים! לפעמים נסענו עשר דקות בלי לראות מכונית."

בתוכנית ביקורים באושוויץ, מידנק וטרבלינקה. "אלה היו הקטעים הבאמת מרגשים."

באושוויץ לא שינו דבר מאז סוף המלחמה. "אתה רואה את המשרפות, חדר הגזים, ואתה לא מסוגל לקלוט." מורגש שהפולנים מעוניינים להראות, כמה הפאשיזם היה רע בהשוואה לקומוניזם הנאור, הקיים אצלם. המדריך הרשמי מדקלם טקסט מוכן, שבו נכללים גם היהודים כבדרך אגב בין האומות שבניהן נטבחו באושוויץ. ובאותו הזמן אתה עומד לפני ערימה ענקית של מזוודות והשמות המוטבעים עליהן מעידים כאלף עדים על יהדות רוב בעליהן! בסוף סילקו ראשי המשלחת את המדריכים והסבי-רו בעצמם. היה גם מדריך פולני שאמנם דיקלם את הטקסט, אבל אחר-כך גם הוסיף הערות משלו ליוריק שלנו. "המראות האלה של גלילי בדים עשויים משיער אדם; של זוגות משקפים משומשים, ערימות על ערימות של כובעים! הכמות מהממת." מגיעים ל"תא 11" הידוע לשימצה. אם על טבח שיטתי אפשר להוסיף תחום - היה זה שם. "העונש על דברים שטותיים - למשל, הרמת בדל-סיגריה שנזרק מידי אחד הקצינים, היה במוות איטי, בעמידה צופה, ללא מים, ללא מזון. אומרים שהחיים אכלו את אלה שמתו לפניהם."

שאלתי אם שוחחו על הדברים בערב, במלון. "היינו כל-כך מלאים ולחוצים, לא יכולנו לדבר על זה אז. היינו מוכרחים להתפרק."

גם בבירקנאו כמעט הכול כפי שהיה, מלבד המשרפות שפוצצו. "יש שם בור, לא שמנו לב אליו במיוחד. בור תמים. עד שיוריק הסביר לנו שמה שחשבנו לעפר או אדמה זהו האפר שהוציאו מהמשרפות ושפכו שם."

מטרבלינקה חזרו לוורשה ומשם שבו לפריז. שם נערכו שיחות סיכום ראשונות. סיכום יותר מעמיק של המשלחת הישראלית ייערך השבוע.

"הישראלים אמרו שהתשובה היחידה היא ישראל, וגם האחרים הרגישו ככה. אבל יש לקחת בחשבון שכולם שייכים לתנועות נוער ציוניות והרבה מהם למדו כבר עברית." ואז מוסיף ששון: "אני לא מרגיש שנעשיתי יותר ציוני, אבל נעשיתי יותר שמאלני." אם אני מבינה אותו נכון, הוא רוצה להגיד שלפיתרון סופי כ ז ה של בעיותינו הוא לעולם לא יסכים.

ששון סיפר לי, שבדרכו הנערים אין זכר או סימן לביקור שלהם מעבר למסך הברזל. התרשמתי כי העמידה פנים-אל-פנים מול השואה השאירה סימנים אחרים, שלא יימחקו בנקל.

א נ ג ה

נ ר - ז י כ ר ר

ה' בסיוון - אריה דביר

בנתגלו בחשיפת בית-הכנסת של מרות הקדומה בגליל

חברי קיבוצנו, במיוחד טומי וזאב ניצן, שוב היו פעילים בחפירות ארכי-אולוגיות שנעשו הפעם ב"שטח 100".

המערכת

מימצאים חשובים ונדירים ביותר נתגלו בבית-הכנסת העתיק שנחשף בחורבת מריש (מארוס), הנמצאת בין תל חצור לבין עלמה. "יישוב ספר" קדום זה מזוהה עם מרות, שידוע מכתבי יוסף בן-מתתיהו כי היה יישוב, שסימן את הגבול הצפון-ני בסוף ימי בית שני, וכי בוצר בעת המלחמה נגד הרומאים.

הגילויים במקום כוללים, בנוסף לביית"ל, גם חומה ובה מגדלים, חפיר חצוב, מערכות מיסתור תת-קרקעיות, מקווה טהרה, מאגר מים תת-קרקעי, בריכות-שדה ועוד.

כמה מן התגליות, ביחוד אלה הקשורות בפסיפס שנחשף, הן ייחודיות ואין להן אח ורע בארץ. המפירה נוהלה בידי די"ר צבי אילן ועמנואל דמתי, מטעם אגף העתיקות והמוזיאונים במשרד החינוך והתרבות, ונמשכה כחודש ימים. את המדידות ערך מיכאל פייסט.

קִיבוץ מַחֲנִיִּים אִירַח אֶת הַמְּשַׁלַּח וְעִזְרוּהוּ רַבָּה הַגִּישׁוּ גַם חֲבָרִי קִיבוֹץ כֹּפֶר הַנְּשִׂא. הַחוֹפְרִים הָיוּ מִתְּנַדְבִּים מִמִּשְׁקֵי הָאָזוֹר וּמִכָּל חֲלָקֵי הָאָרֶץ, תַּלְמִידִים וְכֵן קְבוּצָה שֶׁל חֵיילִים כְּלוּאִים לַתְּקוּפוֹת קְצֵרוֹת. מִפְּקֵדֵת קֶצֶין מִשְׁטֶרֶה צְבֹאִית רֹאשִׁי נִעֲנְתָה לַפְּנִיית אֲגָף הָעֵתִיקוֹת לִקְיִים נִיטוֹי חִינוּכִי זֶה וּבִכֵּן תִּרְמָה לְהַצִּלַּחַת הַחֲפִירוֹת.

בחפירה התברר, שביהכ"נ היה מן הגדולים שבין בתי-הכנסת מהטיפוס הקדום. היו בו שתי תקופות קיום. ראשיתו, כנראה, במאה הרביעית לספירה וכנראה לאחר מזאת תוקן, לעיתים תוך שימוש באבני הבניין הקודם והתקיים, ככל הנראה, בהמשך המאה הרביעית. זאת לפי מטבעות וחרסים שנמצאו.

היה זה בניין דמוי בסיליקה בעל אולם-תווך וסיטראות צדדיות. כן היתה סיטרה רביעית שהוצמדה ממזרח. היה זה בניין דו-קומתי עם גג מכוסה רעפים. נמצא בו שפע של עמודים, בסיסים וכותרות מסוגים שונים, מעוצבים היטב, שיאפו-שרו בעתיד את השחזור המלא של הבניין. הקיר המערבי של הבניין שרד עד לגובה 170 ס"מ.

כן נמצאו משקופים ומזוזות גדולות. בין המימצאים הקטנים הנוספים - שבר של מנורה, אבן עם תבליט, אולי מארון הקודש.

משני צידי הפתח הראשי שרוחבו 2.52 מ', נתגלו בימות, שעליהן היו מניחים את הארונות עם ספרי התורה. אחת הבימות היא במצב השתמרות יפה ביותר מזה שנמצא עד כה בארץ.

בצידי הדרומי-מזרחי של הבניין, בצמוד לחזית העמודים של הבניין, נחשף חדר בגודל 5.30×3.80 מטרים ולאורך קירותיו - ספסלים. יתכן שהיה זה חדר לימוד לתינוקות של בית-רבן, בצד ביה"כ. ידוע מהמקורות גם קיומם של מוסדות שונים, בהם ללימוד תורה, בצד ביהכ"נ.

הפסיפס היחיד במינו

באופן בלתי צפוי לחלוטין ובניגוד לכל הסדר המקובל במחקר, נתגלתה מחצית לריצפת האבן של ביהכ"נ ריצפת פסיפס, הקודמת לה. בדרך-כלל מקובל, שריצפות האבן הן הנהוגות בביהכ"נ מהטיפוס הגלילי, ורק מאוחר יותר מתחילים לרצף בפסיפסים. 4

(מימצאים נדירים - המשך)

אולם ההפתעה הגדולה היא גם בתוכן הקטע שנתגלה, השונה מכל מה שנתגלה עד כה בבתיכ"נ קדומים ופותח צוהר לעולמם של יהודי צפון הגליל בימי המישנה והתלמוד. גודל קטע הפסיפס ששרד 1.50×1.50 מ'.

מתואר בפסיפס אדם צעיר יושב, לבוש טוניקה רומית, רכוסה בשני כפתורים וסביבו כלי-מלחמה - חרב, קובע שריון (קסדה), מגן והוא מחזיק בידו חנית. כל אלה עשויים בצבעים מגוונים ובאבנים קטנטנות. ליד הדמות רשום שמה - "שמעון מני". השם מני ידוע מספרות התלמוד.

אין ספק שאיש זה היה לוחם, אך אין הוא ידוע מהמקורות וכן אינה ידועה הסיבה שהודות לה תואר בריצפה. בכל אופן, יש לפנינו דמות-ציור ריאליסטית נדירה ביותר של איש צבא יהודי מלפני 1800 שנה.

הופעת דמות אדם חילוני בריצפת ביהכ"נ (כלומר, לא סיפור מקראי או גלגל מזלות) היא יחידה במינה בבתיכ"נ הקדומים בארץ.

אין ליד הדמות כתובת הקדשה לנדבן שתרם לביהכ"נ אלא כנראה ציורו בריצפה נועד לתת כבוד ללוחם גלילי או לוחם מקומי, שאולי נפל בקרב. לכן, אולי, אין על גופו של האיש שריון וכלי מלחמה, אלא רק לצידו.

יש תקווה, שגילוי המשך הריצפה יעזור בפיתרון הגילוי, שאין לו אח ורע בבתיכ"נ הקדומים בארץ.

מיסתור תת-קרקעי

מימצא מפתיע אחר, שאין לו מקבילה מדויקת עד כה, הוא גילוי מערכת חדרים תת-קרקעית חצובה מתחת לבניין ביהכ"נ. הכניסה למערכת היא מתוך ריצפת ביהכ"נ עצמה, באולם-התווך, עם אפשרות לנעילה מבפנים.

המערכת מכילה לפחות 6 חדרים, שמהם אחד שימש לאגירת מים. מהחדרים יש פירים אל ריצפת ביהכ"נ שנחתמו.

את המימצא הנדיר הזה אפשר לפרש כמערכת, שאולי נוצלה בידי היהודים שבכפר כמקום החסנה, וכנראה גם מקום מיסתור לקראת כל סכנת התקפת אויב. באחת ממערכות המיסתור נמצאה אבן בליסטרה. על ריצפת ביהכ"נ נמצא ראש-חץ מברזל. בימי הביניים התיישבו במקום אנשים אחרים, שחילקו את הבניין לצרכיהם, תוך שימוש באבניו היפות כסתם אבני בנייה, שלעיתים שוברו ונחתכו.

מתקופה זו שרדו שברי חרס של כלים רבים ומגוונים, שחקירתם היתן תמונה יפה של מיגוון הכלים בימי-הביניים.

החפירות במרות העלו את דמותו של יישוב-ספר יהודי קדום בגליל, וחפירותו תורמת להבנת תהליכי ההתיישבות היהודית והאחרת באזור הגליל.

חברי המשלחת נערכים לעיבוד הממצאים הרבים ולגיוס משאבים להמשך החפירה. חברי המשלחת הדגישו שהחורבה נמצאת בתחום שטח-אש של צה"ל ואין להיכנס לתוכו בלי קבלת רשות מהצבא!

הריכת השחיה

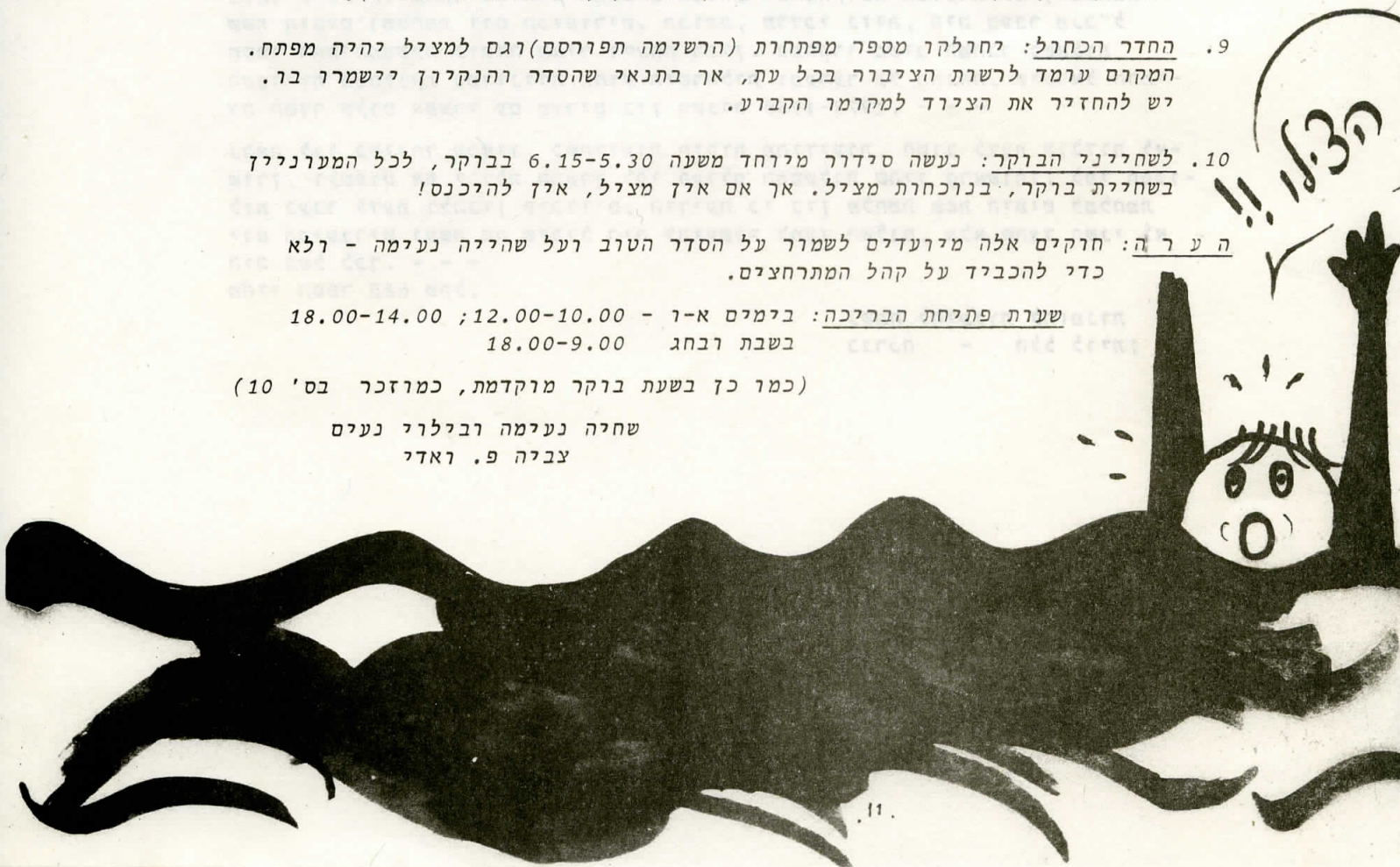
עונת הבריכה שוב נפתחה, להנאת הקהל הרחב. ברצוננו להזכיר לחברים מספר חוקים הקשורים בבריכה:

1. הרחצה מותרת אך ורק בנוכחות מציל. אין לטפס מעל הגדר בשום פנים ואופן. העברייך ייענש בכל חומרת הדין.
 2. אין להכניס אופניים, כלבים או חתולים לשטח בריכת השחיה.
 3. אורחים מורשים להיכנס לבריכה רק בליווי חבר או בתיאום מראש עם המציל.
 4. הרחצה מותרת אך ורק בבגדים ולא במכנסיים או חולצות. כמו כן יש לקשור שיער ארוך או לחבוש כובע-ים.
 5. חובה להתקלח (בבריכה) לפני הכניסה למים.
 6. כל המעוניין לקיים אירוע בשטח הבריכה בערב, חייב לקבל אישור מהאחראי על הבריכה ולאחר האירוע לדאוג לנקיון הסביבה.
 7. אין להשאיר שאריות אוכל בשטח הבריכה, יש להכניסם לפחי-האשפה שבשטח. כמו כן אין להשאיר כלי-אוכל בשטח הבריכה, יש להחזירם לחדר-האוכל.
 8. בדלפק יש משקה חם או קר לרשות הקהל. יש להקפיד על נקיון המקום, החזרת הכלים ושטיפתם. כמו כן אין לקחת דברים הנמצאים בתוך הדלפק (הם שייכים למציל).
 9. החדר הכחול: יחולקו מספר מפתחות (הרשימה תפורסם) וגם למציל יהיה מפתח. המקום עומד לרשות הציבור בכל עת, אך בתנאי שהסדר והנקיון יישמרו בו. יש להחזיר את הציוד למקומו הקבוע.
 10. לשחיית הבוקר: נעשה סידור מיוחד משעה 5.30-6.15 בבוקר, לכל המעוניין בשחיית בוקר, בנוכחות מציל. אך אם אין מציל, אין להיכנס!
- ה ע ר ה: חוקים אלה מיועדים לשמור על הסדר הטוב ועל שהייה נעימה - ולא כדי להכביד על קהל המתרחצים.

שעות פתיחת הבריכה: בימים א-ו - 10.00-12.00 ; 14.00-18.00
בשבת ובחג 9.00-18.00

(כמו כן בשעת בוקר מוקדמת, כמוזכר בס' 10)

שחיה נעימה ובילוי נעים
צביה פ. ואדי

יד טבנקין

YAD TABENKIN

בהוצאת "יד טבנקין" הופיעו הספרים האלה:

מכתבים של משה טבנקין

הספר מכיל מכתבים מתקופות שונות בחייו של משה:
ילדות ונעורים (1928-1938), ראשית הדרך (1940-1952), לונדון (1955)
עם הבנים (1956-1972), בשליחות לארה"ב (1975), מכתבים אחרונים (1976-1979). - -
מחיר הספר 680 שקל

חוברת "40 שנה לשואה ולמרד"

בשנת תשמ"ג קויימו ביד-טבנקין שני אירועים שעסקו בשואה ובמרד.
א. יום עיון בנושא: השואה והמרד בחינוך הדור, בהשתתפות: צביקה צמרת,
ד"ר שמואל אלמוג, צבי שניר, פרופ' אליעזר שבייד, יהויקים כוכבי, מרים
דרוקר.
ב. שיחת חברים בשיתוף עם מערכת "מבפנים", חוברת קיץ תשמ"ג, בנושא על
משמעות השואה בימינו. השתתפו חברי קיבוצים נוספים, כאלה שעברו את השואה
באופן אישי, כאלה שחוו את החוויה בארץ, חוקרי השואה ובני הארץ שעל פי
עדותם חלק ניכר מהשקפת עולמם נובע מידיעת השואה. - -
אנו מציעים למחנך, למורה, למדריך ולכל המתעניין בנושא חומר חשוב שיכול
לעזור להתמודד עם הנושא.
מחיר החוברת 200 שקל

תהליך השלום 1969-1973

בספר שלפנינו מחקר וניתוח המגעים המדיניים בתקופה הסוערת שבין מלחמת
ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים. הכותב, מרדכי גזית, היה בעבר מנכ"ל
משרד ראשי הממשלה גולדה מאיר ויצחק רבין. במחקרו משיב המחבר לשאלות
השנויות במחלוקת במדיניות החוץ הישראלית ומערער על ההנחה, שישראל החמי-
צה הסדר שלום אפשרי עם מצרים בין השנים 1969-1973. - - -
נראה לנו במיוחד עכשיו, כשהדיעות חזקות מהידיעות, חשוב לדעת "עובדות לא-
שורן", ולשפוט את יכולת המערך לפי פעולת הממשלות שהיו בראשותו; לפי הפעו-
לות בעבר לדעת ולהבין סיכויים; הידיעה כי בין מלחמת ששת הימים למלחמת
יום הכיפורים נעשה מה שיכול היה להיעשות למען השלום, אלא שהצד השני לא
היה בשל לכך. - - -
מחיר הספר 680 שקל.

נשמח להיענות להזמנות
בברכה - הלל לויתן

נכחו: אירית ב"ח, מכאל ד', עפרה מ', יצחק ע', ג'ו ר', הרי ל', שוש ס', ישראל א'.

1. שיחה עם חירות לפיד

בתום השיחה עם חירות לפיד הוחלט, שחרות יציג את הענין בפני האסיפה להכרעה נרחבת יותר של כלל החברים.

2. נסיעות לחו"ל

הוועדה דנה בהשלכות ההצעות השונות בנושא הנסיעות לחו"ל. סוכם להביא שתי הצעות להכרעה עקרונית באסיפה. חומר מתומצת יחולק שוב לחברים.

3. מענקים והלוואות להורים של בנים עוזבים

במסגרת תקנון התק"ם שאושר באסיפה, הקימה המזכירות תת וועדה המורכבת מהמזכירה, מרכז המשק והגזבר. הוועדה תחליט לגבי המענקים וההלוואות להורים שיפנו. כל אישור יובא בפני המזכירות.

4. אימוץ קרולין פינקלמן

קרולין, סטודנטית מאולפן הקיץ, ביקשה במסגרת "מרווה", להיות מאומצת בכפר הנשיא, טרם גיוסה לצה"ל. הבקשה נענתה בחיוב. הוטל על אירית לדאוג למשפחה מאמצת ולמקום מגורים.

ישיבת וו. כוח אדם - 24.5.84

נוכחים: מיקל ד', לס ג', פרנקי, ארוין, יוסי, יניתה, אירית, מיכא.

1. הוועדה מבקשת ממארגני הטיול למצרים לדחותו לדצמבר.
2. אושר יציאתה של גייל לעבודה באפעל, על חשבון ימי מכסה בתנועה, למשך 4 ימים בתאריכים 28/6 - 24/6.
3. לפי בקשת סדרן העבודה הוחלט להטיל על מרכזת וו. מינויים להקים וו. עבודה.
4. הרבי ג' יחזור לעבודה במפעל עם סיום למודיו ויחליף את אלן א' בזמן שהייתו בחו"ל.